

Steenklopperij, onderdeel van de Werkverschaffing in de Stad Franeker (1845).

(Bron: Gemeentearchief Stad Franeker)

Enkele kwitanties en rekeningen.

Uitschot voor de steenklop.

1845 ferij ??.

28 Meij	11 last balsteen 4 G	f 44,00
	Lossen	f 3,10
9 Junij	10 L 8 krooden balsteen 4 G	f 42,00
	Lossen	f 2,60
8 Octb	11L 15 2/3 krood Balsteen 4 G	f 47,90
	Lossen	f 2,90
9 Nov.	2L 9 krooden balsteen 3½ G	f 8,97
	Lossen	f 0,70
14 Novb.	15 krooden balsteen 3½ G	f 3,28
	Lossen	f 0,20
9 Decem.	9 L 7 krooden balsteen 4 G	f 37,75
	Lossen	f 1,00
11 Dito	10L 15 krooden balsteen 4 G	f 43,75
	Lossen	f 2,90
11 dito	4 L 1 krood balsteen 3½ G	f 14,22
	Lossen	f 1,00
27 dito	10 L 13 krooden bolsteen 3½ G	f 37,06
	Lossen	f 2,10
29 dito	10 L 8 krood balsteen 4 G	f 42,00
	Lossen	f 1,90

1846

Jan.	3 L 12 krooden balsteen 4 G	f 15,00
	Lossen	f 0,86
Id	3 L 8 krood balsteen	f 14,00
	Lossen	f ..0,70
3 Feb.	10 L 15 krooden balsteen	f 43,75
	Lossen	f 1,44
		=====
	Totaal	f 415,83.

1846

6?	Krooden transport	f 415,83
24 Feb.	10 L 13½ krood balsteen 4G	f 43,37½
	Lossen	f 1,25
3 maart	4 L 7 krooden balsteen 4G	f 13,75
	Lossen	f 0,52½
Id	11L 14 krooden balsteen 4 G	f 47,50
	Lossen	f 1,72½
		=====
	Totaal	f 527,95½
Af voor 4 last balsteen die te hard waren		f 22,00
		=====
	Totaal	f 505,95½
Lossen van 4 deel 1G te laag		f 1,00
		=====
	Totaal	f 506,95½
Hieraf te trekken om op de volgende jaarrekening te plaatsen 8 Lt balsteen 4(?)		f 32,--
		=====
	Totaal	f 474,95½

Verrekend w.g. L.R. Fontein.

Uitschot voor de Steenklop 1845 ferij

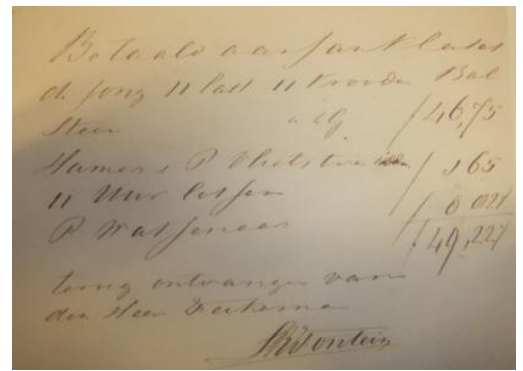
20 May	11 last balsteen	44	44,00
	Lossen		3,10
9 Junij	10 L 8 krooden balsteen	42	42,00
	Lossen		2,60
8 Octb	11L 15 2/3 krood balsteen	47,90	47,90
	Lossen		2,90
9 Nov.	2L 9 krooden balsteen	8,97	8,97
	Lossen		0,70
14 Novb.	15 krooden balsteen	3,28	3,28
	Lossen		0,20
9 Decem.	9 L 7 krooden balsteen	37,75	37,75
	Lossen		1,00
11 Dito	10L 15 krooden balsteen	43,75	43,75
	Lossen		2,90
11 dito	4 L 1 krood balsteen	14,22	14,22
	Lossen		1,00
27 dito	10 L 13 krooden bolsteen	37,06	37,06
	Lossen		2,10
29 dito	10 L 8 krood balsteen	42,00	42,00
	Lossen		1,90
			=====
	Totaal		f 415,83

6?	Krooden transport	415,83	415,83
24 Feb.	10 L 13½ krood balsteen	43,37½	43,37½
	Lossen	1,25	1,25
3 maart	4 L 7 krooden balsteen	13,75	13,75
	Lossen	0,52½	0,52½
Id	11L 14 krooden balsteen	47,50	47,50
	Lossen	1,72½	1,72½
			=====
	Totaal		f 527,95½
Af voor 4 last balsteen die te hard waren		22,00	22,00
			=====
	Totaal		f 505,95½
Lossen van 4 deel 1G te laag		1,00	1,00
			=====
	Totaal		f 506,95½
Hieraf te trekken om op de volgende jaarrekening te plaatsen 8 Lt balsteen 4(?)		32,--	32,--
			=====
	Totaal		f 474,95½

Betaald aan Jan Klazes de Jong

11 last en 11 krooden Balsteen in 4 G	f 46,75
Harmen P. Vlietstra idem	f 1,65
11 uur lossen P. Wassenaar	f 0,82½
	=====
Totaal	f 49,22½

Terug ontvangen van den Heer Feikema.
w.g. S.R. Fontein.

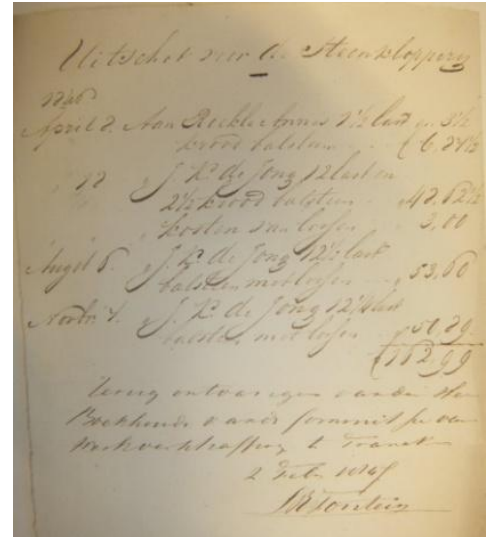

Uitschot voor de steenklopperij

1848.

April 8 Aan Riekle Annes 1½ last en 3½ krood balsteen	f 6,84½
Id 18 Aan J.K. de Jong 12 last en 2½ balsteen	f 48,62½
Kosten van lossen	f 3,00
Augst. 6 Aan J.K. de Jong 12½ last balsteen met lossen	f 53,60
Novbr.4 Aan J.K. de Jong 12¼ last balsteen met lossen	f 50,89
	=====
Totaal	f 162,99

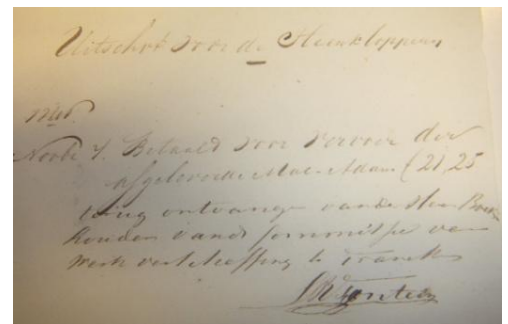
Terug ontvangen van den Heer Boekhouder van de Commissie van
Werkverschaffing te Franeker.
2 Febr. 1947 w.g. S.R. Fontein.

Uitschot voor Steenkloppen.

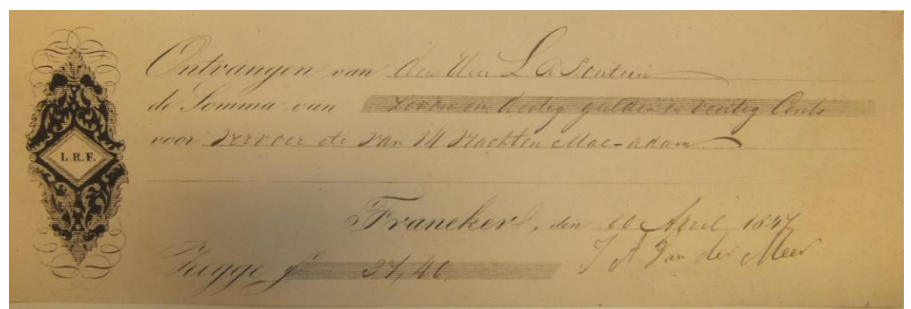
1846.

Nov. 27 Betaald voor vervoer de afgeleverde Mac-Adam f 21,25
Terug ontvangen van de Heer Boekhouder van de Commissie van
Werkverschaffing te Franeker.
w.g. J.R. Fontein.

Kwitantie met handelsmerk L.R.F.

Ontvangen van den Heer L. R. Fontein
zeven en dertig gulden en 40 Cents voor
vervoer van 14 vrachten Mac-adam.
Franeker, den 11 Aug. 1847
Zegge f 37,40
w.g. J.A. van der Meer.

Aanvullende informatie:

Macadam is een type zeer open wegverharding in 1834 ontwikkeld door de Schot John McAdam (1756 - 1836). Het is opgebouwd uit drie lagen verschillende steenslag: de basis wordt gevormd door grove steenkorrels die voor de stabiliteit zorgen. Deze korrels worden afgestrooid door het inwalsen van twee kleinere types grind.

Dit type wegdek is door de vele holle ruimtes en het ontbreken van bindmiddel (teer of bitumen) erg gevoelig voor spoorvorming. Daarnaast zorgt het ontbreken van bindmiddel ervoor dat steenslag en grind makkelijk kan opspringen, hetgeen zowel slecht is voor de kwaliteit van het wegdek (materiaalverlies) als voor de voertuigen die van deze wegen gebruikmaken. Om deze redenen wordt dit type wegverharding in Nederland sinds de opkomst van gemotoriseerd verkeer nauwelijks meer toegepast. In verschillende landen (zoals in Canada de vele 'range roads') kan men echter nog steeds macadamwegen aantreffen, vooral in dunbevolkte gebieden en in ontwikkelingslanden.

G.H.